

Gradivo za sejo Občinskega sveta občine Črnomelj v decembru 2020

Zadeva: **INFORMACIJA O PRIDOBLJENEM PRAVNEM MNENJU IN DELOVANJU BIOPLINARNE LOKVE PRI ČRNOMLJU**

OBRAZLOŽITEV:

Občina Črnomelj je dne 3.12.2020 pridobila pravno mnenje v zvezi z ureditvijo pravnega varstva občine v primerih varovanja okolja ter dne 23.10.2020 in dne 7.12.2020 informacijo družbe Petrol d.d. glede delovanja bioplinarne Lokve pri Črnomlju.

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Črnomelj se je seznanil s pridobljenim Pravnim mnenjem v zvezi z ureditvijo pravnega varstva občine v primerih varovanja okolja z dne 3.12.2020 , ki ga je posredovala Odvetniška pisarna Matej Podlipnik in z odgovori družbe Petrol d.d. v zvezi z delovanjem bioplinarne Lokve pri Črnomlju, prejetimi dne 23.10.2020 in 7.12.2020.

Gradivo pripravil:
Oddelek za okolje, prostor in gospodarstvo

Predlagatelj:
Andrej Kavšek, župan

PRILOGE:

- Pravno mnenje
- Informacija družbe Petrol d.d.

MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN DOPOLNILNE DEJAVNOSTI:

Odbor za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti se je na svoji 2. redni seji dne 7.12.2020 seznanil s pridobljenim Pravnim mnenjem v zvezi z ureditvijo pravnega varstva občine v primerih varovanja okolja z dne 3.12.2020 , ki ga je posredovala Odvetniška pisarna Matej Podlipnik in z odgovori družbe Petrol d.d. v zvezi z delovanjem bioplinarne Lokve pri Črnomlju, prejetem dne 23.10.2020 in 7.12.2020.

Odbor za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti podaja Občinskemu svetu in županu Občine Črnomelj, da na družbo Petrol d.d. apelirata, da zgradi na zalogovniku v bioplinarni Lokve pri Črnomlju načrtovani plinohram in sprejme ter izvaja v bioplinarni vse ukrepe in postopke, da delovanje bioplinarne ne bo imelo negativnih vplivov na okolje ter aktivno sodeluje z vsemi deležniki v lokalnem okolju.

Predsednik odbora za kmetijstvo
in dopolnilne dejavnosti
Andrej Fabjan l.r.

MNENJE ODBORA ZA TURIZEM IN VARSTVO OKOLJA:

Odbor za turizem in varstvo okolja se je na svoji 5. redni seji dne 7.12.2020 seznanil s pridobljenim Pravnim mnenjem v zvezi z ureditvijo pravnega varstva občine v primerih varovanja okolja z dne 3.12.2020 , ki ga je posredovala Odvetniška pisarna Matej Podlipnik in z odgovorom družbe Petrol d.d. v zvezi z delovanjem bioplinarne Lokve pri Črnomlju, prejetim dne 23.10.2020 in dne 7.12.2020.

Odbor za turizem in varstvo okolja meni, da je problematika vezana na bioplinarno že dolgoletna in zelo obširna ter podaja Občinskemu svetu občine Črnomelj in županu Občine Črnomelj predlog:

- da se zahteva preverba že izdanega uporabnega in okoljevarstvenega dovoljenja s proučitvijo vseh alternativ, da se zadeva razjasni in privede do večjega sožitja vseh deležnikov v lokalnem okolju;
- da se na pristojna ministrstva apelira za sprejem zakonodaje na področju smradu in spremembe obstoječe zakonodaje za zmanjšanje vplivov na okolje.

Predsednica odbora za turizem in
varstvo okolja
Zalka Bosanac l.r.

Tel.: +386 590 32 515
Gsm: +386 41 517 957
e-mail: matej@odvetnik-podlipnik.si

ODVETNIŠKA PISARNA
MATEJ PODLIPNIK

ODVETNIK MATEJ PODLIPNIK

Trg Osvobodilne fronte 13, Ljubljana, ID št. za DDV: SI 47161469

Občina Črnomelj
Trg svobode 3
8340 Črnomelj

Ljubljana, 03.12.2020

Pravno mnenje¹ v zvezi z ureditvijo pravnega varstva občine v primerih varovanja okolja

Posredujem pravno mnenje v zvezi s postavljenim pravnim vprašanjem povezanim z načinom pravnega varstva samoupravne lokalne skupnosti (občine) v primerih posega v okolje.

Postavili ste naslednje vprašanje: »Na kakšen način lahko Občina zavaruje svoje pravice in interese oziroma interese svojih občanov v primerih posega v okolje, ki so predmet urejanja zakonodaje iz področja okolja in prostora.«

1. Pravni viri

Pravni viri in dejansko stanje:

- Ustava Republike Slovenije (URS);
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-1);
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1);
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN).

Ustava Republike Slovenije (URS) v V. poglavju ureja Samoupravo ter a) podpoglavju lokalno samoupravo. Temeljno izhodišče je, da se lokalna samouprava izvršuje v občinah in drugih lokalnih skupnostih. URS določa občino kot temeljno samoupravno lokalno skupnost. Okvir delovanja samoupravne lokalne skupnosti (občine) URS opredeljuje z obsegom njenega delovanja, in sicer v pristojnost občine spadajo lokalne zadeve, ki jih občina lahko ureja samostojno in ki zadevajo samo prebivalce občine².

Občina v okviru URS in zakonov samostojno ureja lokalne zadeve javnega pomena, ki so določene v Zakonu o lokalni samoupravi (ZLS). Osnovno razlikovalno merilo

¹ Pripravljalec mnenja je mnenje pripravil v najboljši veri in strokovno skrbno, pri čemer ni mogoče vnaprej zagotoviti, da sodišče ali drug organ v sodnem ali drugem postopku morebiti ne bi/bo zavzelo drugačnih pravnih stališč kot so navedena v mnenju.

² URS- 1/14. člena

med pristojnostjo občine, kot lokalne skupnosti, in državo je, da so pristojnost občine vsa tista področja (zadeve), ki jih občina lahko ureja samostojno in se nanašajo samo na prebivalce občine.

Komentar Ustave RS navedeno merilo sicer opredeljuje kot preveč omejevalno³. Merilo, ki ga mora pri uveljavljanju svoje pristojnosti spoštovati država oziroma občina, je ali se določena urejevalna ali izvedbena naloga nanaša samo na prebivalce občine ali pa zasleduje širšo (splošno) javno korist. Slednja presega interes občine oziroma njenih občanov.

URS v 70.a členu ureja Pravico do pitne vode, pri čemer izrecno določa: *«Oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno.»*

Navedena določba daje dodatno temeljno podlago za sprejem ustreznih splošnih predpisov občine, če država še ni sprejela izvedbenih aktov in je sprejem normativne ureditve potreben, da občina zagotovi svojim občanom pitno vodo.

Zakon o lokalni samoupravi v 21. členu ureja opravljanje lokalnih zadev javnega pomena "(izvirne naloge)". Te občina določi s svojim splošnim aktom ali pa so določene z zakonom. Navedeni člen v 7. alineji 1. odstavka določa, da: *»občina skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja«.*

To pomeni, da občina lahko uredi varstvo okolja v širšem pomenu besede, vendar mora biti slednje sprejeto ob strogem upoštevanju prej navedenega ustavno opredeljenega vrednostnega merila skrbi za svoje občane oziroma občine v širšem pomenu. Dodatni pogoj je, da se področje uredi s splošnim predpisom (Odlok) oziroma je v zakonu prenesena pristojnost odločanja na občino.

Iz navedenega je razvidno, da je podan zakonodajni okvir za sprejem splošnih predpisov, ki se nanašajo na varstvo okolja lokalne skupnosti, vendar je pri njihovem sprejemanju treba biti izjemno pazljiv pri obsegu zadev, ki se določajo, saj ne sme priti do urejanja zadev, ki se ne nanašajo izključno na občane oziroma občino v smislu izvajanja njenih z zakonom določenih pristojnosti.

Druga možnost je prenos urejanja zadev v pristojnost občine, kot samoupravne lokalne skupnosti, prek zakona. Ali predpisi, ki se nanašajo na delovanje naprav, ki vplivajo na okolje in urejajo tovrstni prenos urejajo, je pojasnjeno v nadaljevanju tega mnenja.

Iz neposrednih razgovorov z delavci občine je ugotovljeno, da občina nima posebnih lokalnih predpisov, ki bi operacionalizirali prej navedeno ustavno oziroma zakonsko možnost abstraktnega urejanja varstva okolja na lokalni ravni.

URS daje varstvu življenjskega okolja poseben ustavni pomen, in sicer z opredelitvijo (72. člen), da ima vsakdo skladno z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja. Navedena ustavna pravica ni neposredno izvršljiva, saj URS določa, da država skrbi za okolje na način, da z zakonom določi pogoje in način opravljanja gospodarskih in drugih dejavnosti.

³ Komentar URS, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije - tč.2, str.959

Področje varstva okolja oziroma način varstva okolja na sistemski ravni opredeljuje in ureja Zakon o varstvu okolja (ZVO-1). Nadzorni del je urejen prek nalog institucij nadzora, to je inšpekcijskih služb, izvedbeni del pa prek podzakonskih aktov. ZVO-1 občinam ne določa posebnega položaja oziroma ne določa, kakšne povezane pravice ali upravičenja povezanega z varstvom okolja.

ZVO-1 ima glede posegov v okolje posebno (IV.) poglavje. Sistemsko je postopek urejen na predhodni del (predhodni postopek), kjer se presoja, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje. Zakon za predhodni postopek ne določa posebnih pravil udeležbe. Vlagatelj zahteve za udeležbo v postopku mora zatrjevati poseg v njegove pravice ali pravno priznana upravičenja (izkaz pravnega interesa). Tovrstni zahtevki je, če je ustrezno trditveno zatrjevan in dokazno podprt, upošteven⁴.

Upošteva se dejstvo, da zakon izrecno ne določa *ex lege* pravnega interesa za udeležbo v predhodnem postopku, bi bilo s sklicevanjem na obstoj pravne praznine, ob upoštevanju pravnega argumenta odločanja po podobnosti, zatrjevati tudi pravico do udeležbe na podlagi smiselnega izpolnjevanja pogojev iz 64. člena ZVO-1 (nevladna organizacija v javnem interesu oz. prebivanje ali lastništvo v vplivnem območju) in sicer, če prebiva ali je lastnik v območju opredeljenem v 2/51.a člena ZVO-1.

Glede udeležbe v postopku okoljevarstvenega soglasja ZVO-1 v 64. členu izrecno določa, katere osebe so na podlagi zakona (*ex lege*) upravičene do položaja stranke v postopku, pod pogojem, da skladno s pogoji zakona priglasijo udeležbo. Oseba, ki na območju iz 6. točke drugega odstavka 54. člena tega zakona stalno prebiva ali je lastnik ali drug posestnik nepremičnine, in nevladna organizacija iz prvega odstavka 153. člena tega zakona, imata pravni interes, da zaradi varstva svojih pravic vstopita v postopek za izdajo okoljevarstvenega soglasja.

Vendar pa navedeno ne pomeni, da je drugim osebam pravica udeležbe onemogočena, saj mora vsakdo, v pravico katerega poseže izdan oblastveni akt, imeti pravico do udeležbe in sodnega varstva. V tem primeru pride v poštev določilo 43. člena ZUP, ki določa: «Pravico udeleževati se postopka ima tudi oseba, ki izkaže pravni interes. Pravni interes izkaže oseba, ki zatrjuje, da vstopa v postopek zaradi varstva svojih pravnih koristi (stranski udeleženec).» Zakon pri tem določa, da je pravna korist neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist. To pomeni, da je mogoče zahtevati udeležbo v postopku tudi v primeru, če je možno izkazati neposreden poseg v osebni pravni položaj, ki temelji na zakonu ali drugem predpisu. Povedano drugače, potrebno je zatrjevati, da poseg neposredno posega v pravno varovan položaj in slednje dokazno podpreti.

ZVO-1 nadalje glede okoljevarstvenega dovoljenja določa v 68. členu, da: «Upravljavca mora za obratovanje naprave, v kateri se bo opravljala dejavnost, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega, pridobiti okoljevarstveno dovoljenje» ter nadalje, da so stranke v postopku tisti, ki imajo «pravni interes, da zaradi varstva svojih pravic vstopi v postopek za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja po določbah 69. člena tega zakona, in njegove spremembe po določbah

⁴ Neposredna zaznava pripravljavca mnenja, izhajajoča iz neposredno vodenega primera

1. in 2. točke tretjega ter štirinajstega odstavka 77. člena tega zakona in 4. točke prvega odstavka 78. člena tega zakona ima oseba, ki na območju, opredeljenem v elaboratu o vplivnem območju naprave iz drugega odstavka 70. člena tega zakona, stalno prebiva ali je lastnik ali drug posestnik nepremičnine, in nevladna organizacija iz prvega odstavka 153. člena tega zakona.« Glede pridobitve položaja izven podelitve položaja na podlagi izrecne zakonske določbe je pripravljalec mnenja, da je možno položaj stranskega udeleženca zahtevati tudi na podlagi, ki je bila predhodno opisana za pridobitev položaja stranskega udeleženca v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja.

Naveden pravni okvir je upošteven v primeru, če vlagatelj zahteve šele začenja pridobivati ustrezna upravna dovoljenja oziroma gre za postopek njihove spremembe. V primeru delujoče naprave, ki ima izdano okoljevarstveno dovoljenje, je postopek nekoliko drugačen.

ZVO-1 ministrstvu omogoča, da po uradni dolžnosti preveri in spremeni pravnomočno izdano uporabno dovoljenje v naslednjih primerih:

1. če to zahtevajo spremembe predpisov s področja varstva okolja, ki se nanašajo na obratovanje naprave, izdanih po pravnomočnosti okoljevarstvenega dovoljenja;
2. po spremembi predpisov, izdanih zaradi objave novega zaključka o BAT, ki se nanaša na glavno dejavnost določene naprave;
3. kadar razvoj najboljših razpoložljivih tehnik omogoča znatno zmanjšanje emisij, če se na določeno napravo ne nanašajo nobeni zaključki o BAT;
4. naprava obratuje na območju iz 24. člena tega zakona, pa je treba spremeniti v okoljevarstvenem dovoljenju določene mejne vrednosti emisij v okolje ali dodatno določiti mejne vrednosti emisij ali masni pretok onesnaževal zaradi doseganja predvidene kakovosti okolja na tem območju;
5. če obratovalna varnost procesa ali dejavnosti zahteva uporabo drugih tehnik;
6. če je to potrebno zaradi doseganja standardov kakovosti okolja iz 23. člena tega zakona, ali doseganja ciljev upravljanja voda po predpisih o vodah ali
7. na vsakih 10 let, če okoljevarstveno dovoljenje v tem času ni bilo spremenjeno zaradi razlogov iz 77. člena tega zakona ali razlogov iz 1. do 6. točke tega odstavka.

To pomeni, da lahko zainteresirana oseba, ki ugotovi obstoj razlogov za preverbo in spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, naslovi na pristojno ministrstvo pobudo za preverbo in spremembo izdanega dovoljenja iz razloga obstoja zakonskega razloga. Ministrstvo mora, če je izkazano, da razlogi za preverbo obstojijo, v takšnem primeru postopek uvesti po uradni dolžnosti, saj v nasprotnem primeru ravna v nasprotju z zakonom (protipravno). Navedeno pobudo je po mnenju pripravjalca tega mnenja možno nadgraditi z zahtevo po udeležbi v postopku, če je možno zatrjevati in dokazati poseg v pravni položaj pobudnika (npr. lastništvo v vplivnem območju onesnaženja).

Nekoliko drugačen, vendar podoben, je pravni položaj v primeru potekajočega inšpekcijskega postopka delovanja naprave, ki obratuje na podlagi okoljevarstvenega dovoljenja.

ZIN namreč v 4/24. členu določa stranke postopka in sicer: «V postopku inšpektorja ima položaj stranke v postopku zavezanec. Vlagateljica oziroma vlagatelj (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) pobude, prijave, sporočila ali druge vloge nima položaja stranke.» Iz navedenega bi se sicer lahko sklepalo, da je stranka postopka samo zavezanec, vendar pa je v primeru, če je možno izkazati in dokazati poseg v pravni interes druge osebe, tudi ta druga oseba upravičena do položaja stranke v postopku.

Izdana odločba inšpekcijskega organa namreč lahko v določeni meri vpliva na pravni položaj zainteresirane stranke, in slednji je treba omogočiti varstvo njenih pravic in v nadaljevanju sodno varstvo. Izpostaviti je treba odločbo Ustavnega sodišča RS Up 741/12-21 z dne 2.7.2015. Sodišče v njej pojasnjuje, da je stranka v upravnem postopku lahko tisti, ki izkazuje drugačen pravni položaj od vseh ostalih oseb v zvezi s predmetom upravnega postopka. Pa tudi sicer je Ustavno sodišče RS glede položaja udeleženca v inšpekcijskem postopku zavzelo jasno stališče. V zadevi št. Up-257/03 z dne 2. 10. 2003 (Uradni list RS, št. 100/03), v kateri je sodišče presojalo stališče po katerem naj bi imel v inšpekcijskem postopku položaj stranke le investitor, ki je kršil predpise in zoper katerega je inšpektor odredil določene ukrepe. Sklicujoč se na stališče, sprejeto v odločbi št. Up-3/97, je Ustavno sodišče na podlagi stališča, da imajo v inšpekcijskem postopku po 49. členu ZUP/86 položaj stranke tudi osebe, katerih pravice ali pravne koristi so z ukrepi inšpekcijskega nadzorstva prizadete, odločilo, da je izpodbijano stališče v neskladju z 22. členom Ustave. Na načelni ravni je iz opombe sklepa VSRS I Up 68/2020 z dne 15.6.2020 o tem, da ni jasno, katero materialno pravico varuje občina razvidno, da je udeležba občine možna, vendar mora biti ustrezno pravno utemeljena.

ZVO-1 ureja tudi poseben postopek V.a ODGOVORNOST ZA PREPREČEVANJE OZIROMA SANACIJO OKOLJSKE ŠKODE. Zakon opredeljuje okoljsko škodo, pri čemer pa je obstoj okoljske škode treba ugotoviti. V primeru, da je obstoj okoljske škode ugotovljen, je mogoče uveljavljati udeležbo v postopku odpravljanja okoljske škode, ki ga predvideva zakon.

Dejavnosti, ki so podvržene presoji, so:

1. obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje večjega obsega, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu,
2. ravnanje z odpadki, vključno z zbiranjem, prevozom, predelavo in odstranjevanjem odpadkov in nevarnih odpadkov ter ravnanje po zaprtju naprave za odstranjevanje odpadkov in nevarnih odpadkov, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje ali potrdilo o vpisu v evidenco po tem zakonu, razen vnašanja blata iz komunalnih čistilnih naprav v tla, obdelanega do standarda, predpisanega za vnos snovi v tla zaradi kmetovanja,
3. izpuščanje nevarnih snovi z odvajanjem odpadne vode v površinske ali podzemne vode, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu,
4. izpuščanje ali vbrižgavanje onesnaževal v površinske ali podzemne vode, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu,
5. obratovanje naprave, ki povzroča onesnaževanje okolja z emisijami določenih snovi v zrak in za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu,
6. proizvodnja, uporaba, skladiščenje, predelava, polnjenje, izpust v okolje ali prevoz znotraj obrata nevarnih snovi ali pripravkov po predpisih o kemikalijah, fitofarmacevtskih sredstev po predpisih o fitofarmacevtskih sredstvih in biocidnih proizvodov po predpisih o biocidnih proizvodih,
7. odvzem in zajezitev vode, za katero je predpisana pridobitev vodne pravice po predpisih o vodah,
8. ravnanje z rudarskimi odpadki, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu,
9. prevoz nevarnega blaga ali onesnaževal po cesti, železnici, notranjih plovnih poteh, po morju ali zraku,

10. delo z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih, njihovo namerno sproščanje v okolje ali dajanje v promet skladno s predpisi o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, vključno s prevozom gensko spremenjenih organizmov in
11. čezmejno pošiljanje odpadkov, za katero je treba pridobiti dovoljenje ali je prepovedano po predpisih EU, ki urejajo pošiljanje odpadkov.

Zakon izrecno opredeljuje/definira okoljsko škodo⁵. Glede na navedeno je v okviru presoje dejanskega stanja treba najprej ugotoviti, ali so izpolnjeni zakoniti znaki za okoljsko škodo. Opozoriti je, da iz zakona izhaja, da ni dovolj, da škoda grozi, ampak mora biti že izkazana.

V okviru tega postopka ima položaj stranke v postopku lahko: *«Pravna ali fizična oseba, ki je zaradi nastanka okoljske škode prizadeta ali bi bila lahko prizadeta, in nevladna organizacija iz prvega odstavka 153. člena tega zakona, imata pravico, da ministrstvo obvestita o primerih okoljske škode in zahtevata, da ministrstvo ukrepa v skladu z določbami tega zakona (1/110. člen).«*

2. Mnenje

Iz predhodno navedenih pravnih virov izhaja, da je položaj občine glede varovanja okolja dvojen.

URS daje možnost občini, da v okviru svojih »izvirnih pristojnosti« sprejme splošni predpis iz področja varovanja okolja, ki pa mora temeljiti na vrednostnem merilu relevantnosti zgolj za lokalno območje/občane. To pomeni, da mora biti na ozemlju občine podana takšna specifična (dejanska) situacija, da je intervencija občine v obliki sprejema pravnega predpisa utemeljena.

URS v 70.a členu ureja pravico do pitne vode. URS v 70.a (Uradni list RS, št. 75/2016) v točki II izrecno določa: »Zakone, ki urejajo vsebine iz novega 70.a člena ustave, je treba uskladiti s tem ustavnim zakonom v osemnajstih mesecih po njegovi uveljavitvi.« Upošteva datum sprejema, to je od novembra 2016, je minilo že veliko več kot 18 mesecev. Izvedbena zakonodaja za udejanjenje 70.a člen Ustave še ni bila sprejeta. To z vidika občine predstavlja problem, saj ni sprejeta neposredna podlaga za sprejem občinskih predpisov, ki bi omogočili varovanje vode kot ustavno varovane dobrine. Navedeni predpisi bi bili potrebni tudi iz razloga, da ne bi prišlo do prekrivanja pravne ureditve iz ZVO-1 in ZV-1 in na novo sprejetimi predpisi.

⁵ (1) Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, njihovim habitatom in habitatnim tipom, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.
(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se za okoljsko škodo ne šteje škoda, nastala zaradi škodljivih vplivov na zavarovanih vrstah, njihovih habitatih ali habitatnih tipih, ki so bili ugotovljeni in dovoljeni ali predpisani na podlagi postopka presoje sprejemljivosti planov in posegov v naravo ali uveljavljanja odstopanj od strogega varstva zavarovanih vrst po predpisih o ohranjanju narave.
(3) Okoljska škoda na vodah je škoda z večjim škodljivim vplivom na ekološko, kemijsko, količinsko stanje ali ekološki potencial vode skladno z določbami tega zakona in predpisov o vodah, razen če gre za dopustne izjeme pri izpolnjevanju ciljev, ki se nanašajo na doseganje dobrega stanja voda po predpisih o vodah.
(4) Okoljska škoda, povzročena tlom, je vsako onesnaženje z emisijami v, na ali pod tla, ki lahko ogrozi zdravje ljudi in presega predpisane standarde kakovosti tal iz 23. člena tega zakona.
(5) Minister na podlagi Priloge I Direktive 2004/35/ES predpiše podrobnejša merila za ugotavljanje škodljivosti vpliva iz prvega odstavka tega člena.

Pravni interes lahko občina varuje v postopku pred začetkom obratovanja, lahko pa ga varuje tudi med delovanjem, če se v času delovanja izkaže, da bodisi naprava ne deluje v skladu s predpisanimi parametri dovoljenja bodisi je zaradi njenega delovanja nastala okoljska škoda, kot jo opredeljuje ZVO-1.

3. Sklep

Veljavna zakonodaja daje omejene možnosti občini za urejanje neposredne okoljske problematike.

Če je podan neposreden dejanski vzrok za sprejem splošnega akta, s katerim se, z namenom varstva občinskega javnega interesa in interesa občanov, uredi določeno razmerje, potem je to lahko podlaga sprejem občinskega predpisa. Glede na navedeno je treba primarno ugotoviti, ali obstoji takšno specifično dejansko stanje, da je intervencija v obliki sprejema splošnega predpisa občine utemeljena.

Glede sprejemanja predpisov z namenom izvedbe ustavne pravice varstva pitne vode je treba ugotoviti, da izvedbeni predpisi s strani države še niso bili sprejeti. V tem okviru bi bilo smiselno pozvati Vlado RS, prek organizacij ki predstavljajo občine, da pospešeno pristopi k pripravi in sprejemu zakonodaje, ki bi sprejeto ustavno pravico operacionalizirala/udejanila.

Glede postopkov, ki se izvajajo v okviru sprejete okoljske zakonodaje, le-ta omogoča občini, da varuje svoje pravice. Varovanje pravic občine se v pretežni meri prekrivajo z varstvom interesov občanov (npr. zagotavljanje oskrbe s pitno vodo). Veljavna zakonodaja omogoča, da občina uveljavlja svoj pravni interes v postopkih okoljevarstvenega soglasja oz. morebitnem predhodnem postopku in postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja.

V primeru, da je občina lastnik zemljišč, ki se nahajajo v vplivnem območju, ji je položaj stranke v postopku priznan na podlagi samega zakona- *ex lege*. Potrebna je priglasitev položaja skladno s pravili določenimi v zakonu.

V primeru, da je občina lastnik nepremičnine izven vplivnega območja, je treba zatrjevati in dokazati vpliv dejavnosti na nepremičnino ter zahtevati položaj v postopku na podlagi ZUP.

Obstaja tudi možnost, da občina, če dejstveno ugotovi, da obstajajo zakonski razlogi, zahteva preverbo že izdanih upravnih dovoljenj.

V primeru, da je ugotovljeno, da obstajajo razlogi za preverbo in spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, lahko občina uveljavlja udeležbo v postopku, če se posega v njen pravni interes. Preverbo vodi pristojno ministrstvo po uradni dolžnosti, pobudo za preverbo, ob zatrjevanju obstoja zakonitih razlogov za preverbo, lahko da kdorkoli. Pobuda se lahko združi z zahtevo po udeležbi v postopku, če se izkaže poseg v pravni interes.

V primeru, da je inšpekcijski organ sprožil inšpekcijski postopek, lahko občina uveljavlja svoj položaj z zatrjevanjem in dokazovanjem, da odločitev organa posega v njen pravni interes/položaj.

V primeru ugotovitve okoljske škode ima občina, če je neposredno prizadeta ali bi lahko bila prizadeta, pravico obvestiti pristojno ministrstvo in zahtevati od ministrstva ukrepanje skladno z zakonom. Enako možnost imajo nevladne organizacije.

Konkretno glede izpostavljenega vprašanja glede smradu je treba ugotoviti, da veljavna zakonodaja slednjega, kot okoljski problem, ne naslavlja. To pomeni, da se obstoj smradu, kot presojevalni razlog pri izdaji upravnih dovoljenj, ne ugotavlja. Pravno je smrad sicer možno pravno problemizirati v okviru stvarnopravne zakonodaje (nedopustne emisije), vendar je slednjo bolj vprašanje sosedskega prava in ne varovanja okolja, zato za reševanje okoljske problematike ni primerno. Pojavlja pa se tudi vprašanje legitimacije za uveljavitev pravnega varstva.

Matej Podlipnik, odvetnik

ADVOKATSKA PISARNA
MATEJ PODLIPNIK
ODVETNIK

Trg Osvobodilne fronte 13, Ljubljana

Občina Črnomelj
Kabinet župana
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj

Odgovor na dopis št.: 354-0187/20020-2

Spoštovani,

zahvaljujemo se Vam na izraženem interesu povezovanja in korektnem obravnavanju vseh deležnikov v vašem okolju.

Pošiljamo vam odgovor na dopis, v zvezi z delovanjem bioplinarne Lokve v Črnomlju.

Bioplinarna deluje nemoteno in Izpolnjuje vse zakonske zahteve, imamo pridobljena vsa potrebna dovoljenja za obratovanje in obratujemo z vso poslovno skrbnostjo.

Odkar smo prevzeli bioplinarno Lokve, smo uvedli več izboljšav v tehnološkem procesu, ki so vplivale na izboljšanje delovanja bioplinarne. Izvedli smo obnovo in rekonstrukcijo plinskih instalacij, obnovili smo fermentorja, zamenjali plinohrama, izboljšali in nadgradili krmilni sistem, obnovili sistem za čiščenje zraka. Izvedli smo vse ukrepe, ki so bili potrebni za poslovanje v skladu za zakonodajo in dobro prakso. V prihodnjem obdobju ne načrtujemo večjih posegov in projektov.

V bioplinarni v Črnomlju z anaerobno digestijo obdelujemo samo odpadke iz Tabele 1, priloge 1 Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov. Pri predelavi tovrstnih odpadkov nastaneta dva produkta. Prvi produkt je bioplin, ki je prilagodljiv energent, primeren za različne namene. V državah v razvoju je ena izmed najbolj enostavnih uporab bioplina za kuhanje in razsvetljavo. V Evropi se največkrat uporablja za soproizvodnjo toplote in električne energije (SPTe). V Italiji je bioplin največkrat uporabljen kot gorivo za vozila.

V Bioplinarni Črnomelj nastali bioplin uporabimo za soproizvodnjo toplote in zelene električne energije.

Drugi produkt anaerobne digestije je digestat ali pregnito blato, ki je 1. kategorije in je deklariran kot produkt, ki je primeren za gnojenje kmetijskih površin. Digestat je kakovostno gnojilo bogato s fosforjem, kalijem, mikrohranili in dušikom. Po zemlji ga lahko raztrosimo z običajno opremo za gnoj in gnojevko. V primerjavi s svežim živinskim gnojem, je presnovljen substrat učinkovitejši. Je namreč homogenejši, ima višjo vsebnost hranil in boljše razmerje C/N.

V bioplinarni Črnomelj nastaja Digestat 1. kategorije, ki ga odvažamo na kmetijske površine. V bioplinarni Črnomelj ne dehidriramo digestata za to tudi ne nastaja pregnito blato. (Pregnito blato je dehidriran digestat.)

Torej, pri predelavi bioloških odpadkov iz Tabele 1, priloge 1 Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov, ne nastaja odpadek, ampak dva produkta, bioplin in digestat.

V bioplinarni izvajamo vse ukrepe za preprečevanje neprijetnih vonjav in emisij v okolje. Opravljamo redne obratovalne monitoringe emisij v okolje, ki so ustrezni. Uvedli več izboljšav v tehnološkem procesu, ki so vplivale na izboljšanje delovanja bioplinarne, in preprečevanju emisij v okolje.

Pri izbiti tehnologije proizvodnje bioplina in preprečevanju emisij v okolje smo preverili vse možnosti in izbrali najbolj učinkovito tehnologijo.

Poslanstvo našega podjetja je izboljševanje kakovosti življenja ravno zato še naprej razvijamo bioplinsko dejavnost saj je ta ključna za zniževanje toplogrednih plinov v atmosferi in doseganju Evropskega zelenega načrta do leta 2050.

Z lokalno skupnostjo sodelujemo in smo na voljo za kakšna koli vprašanja. Vsi zainteresirani se lahko najavijo in si pobjiže tudi ogledajo bioplinarno, se poučijo o delovanju in pozitivnih učinkih na okolje.

Za skupno srečanje smo vsekakor zainteresirani, datum pa bi prilagodili glede na obstoječe razmere s Covid 19.

Lep pozdrav,
Primož Kramer,
direktor EIOS, Petrol d.d., Ljubljana



PETROL 153
*Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana
1527 Ljubljana, Dunajska cesta 50*

Občina Črnomelj
Kabinet župana
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj

02. 12. 2020

Zadeva: Odgovor na dopis št.: 354-0187/2020-4

Spoštovani,



Pošijamo vam odgovor na dopis, v zvezi z delovanjem bioplinarne Lokve v Črnomlju.

- * Družba PETROL d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: Petrol) v prihodnjem obdobju ne načrtuje dehidracije digestata, ki nastaja v Bioplinarni Lokve.

V Petrolu vodimo seznam vseh odjemalcev digestata in tudi vrste ter količine surovin, ki sprejemamo na predelavo. Vsi podatki so dostopni pristojnim institucijam, s katerimi redno in strokovno sodelujemo.

Petrol ima z "odjemalci" in "dobavitelji" pogodbeno razmerje, podatki iz teh pogodb pa so poslovna skrivnost. Brez soglasja pogodbenih strank se ti podatki ne smejo razkriti. Posledično ne smemo razkriti niti, s kom imamo sklenjene pogodbe, niti količin, ki jih prevzamemo oz. oddamo.

Lep pozdrav,

Jože Bajuk,
Član uprave, Petrol d.d., Ljubljana

*Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana
1000 Ljubljana, Dunajska cesta 50*